

лото. Според традицията мъжът е отговорен за своето семейство пред която и да е общност, независимо дали е своя или чужда. Като глава на семейството е абсолютен авторитет, което го овластява да взема решения. Всички му дължат уважение и подчинение.

При социално-икономически трусове мъжката доминация нараства. В това положение господството над жените в семейството и в общността в много случаи е единственият властови ресурс, с който разполагат мъжете цигани/ роми. Тоталният контрол върху жените е основен източник на символна, социална и икономическа власт при всички прояви на мъжественост в циганската/ ромската общност. В групите, където се запазват аранжираните бракове (кардараши, тракийски калайджии, ловари, някои субгрупи на хорохане рома), жените са основно средство за засилване на мъжката власт.

Циганската/ ромската жена се реализира чрез семейството в рамките на общността. Реализацията ѝ се обвързва с регламентираното ѝ поведение чрез обичайната норма, от осъществяването на общностния идеал и ценности в живота. Социалното „предназначение“ на циганката/ ромката е да се омъжи, да създаде семейство, да роди, отгледа и възпита деца, да дочака внуци, да им предаде своя опит и знания, да съхрани етноса. Заема подчинено място и в същото време ежедневните решения са нейна отговорност. Тя се грижи за децата и възрастните, за прехраната и облеклото. От нея зависи поддържането на дома, запазването на културата. Контактува с хора от общността и от макрообществото. Същевременно тя винаги носи характеристиката на чужда, която трябва да бъде приобщена чрез редица обичайни и обредни практики (Нунев 2008: 56; Карамихова 2003: 81, 99, 159; Томова, Николова 2011: 87-88).

В този модел на житейска реализация съществува разпределение на мъжкото и женското пространство. *Там мъжките и женските роли са строго определени.* На мъжа принадлежи външното, публичното пространство. Негово задължение е да обезпечава по-крупни доходи, да осигурява прехраната на семейството, да „внеся“ в дома. Той играе главна роля в осигуряване на финансовите средства за издръжка на домакинството. Жената в пространствен план е „затворена“, „статична“ и царува в дома – нейно дело са наредбата, поддържането на уюта, задържане на придобитото; раждането, отглеждането и възпитанието на децата. Тази нейна относителна статичност се сблъсква с по-голямата ѝ социална динамичност спрямо мъжа – чрез брака тя променя род, име, етнос, понякога и вяра.

Разпределението на ролите се регламентира от точни предписания, при които основното правило е „всеки да си знае мястото“. „Времето на жените започва по следния начин. Сутрин пият кафе и после отиват да готвят, да перат, да чистят и после отделят повече внимание на децата. През свободното си време жените се събират на приказки, а